

Gostyńska Tysiąclatka

część 1

Za cztery miesiące jedna z gostyńskich szkół o kilkudziesięcioletniej tradycji przestanie istnieć. Szkoła, którą opuściło około trzech tysięcy absolwentów - SP nr 3 im. Przemysława II - kończy swoją działalność w czerwcu 2003 roku. Niestety, przejmujące budynek Gimnazjum nr 2, nie jest zainteresowane kontynuacją tradycji i imienia podstawówki, wybierając nowego patrona Marię Skłodowską - Curie.

Na przełomie lat pięćdziesiątych i sześćdziesiątych całe społeczeństwo przygotowywało się do obchodów tysięcznej rocznicy chrztu Polski. Episkopat zaplanował na 1966 rok bardzo bogaty program uroczystości kościelnych, w których miał brać udział papież Paweł VI. Władze polityczne w powojennej Polsce, obawiając się wzrostu znaczenia kościoła, a tym samym obniżenia pozycji PZPR jako „przewodniej siły narodu” postanowiły zorganizować konkurencyjne obchody Tysiąclecia Państwowości. Podkreślano znaczenie osiągnięć gospodarczych PRL, organizowano na szeroką skalę czyny społeczne, podejmowano nowe zobowiązania m.in. rzucając hasło: „Tysiąc szkół na Tysiąclecie Państwa Polskiego”.

Tysięczna Tysiąclatka

W sytuacji ogromnego przeludnienia izb lekcyjnych (w 1961 roku w Gostyniu na 1 izbę lekcyjną przypadało prawie 74 uczniów) wybudowanie nowych placówek oświatowych stało się koniecznością. Władze wykorzystały więc obchody Tysiąclecia, by dzięki ofiarności społeczeństwa (szkoły miano budować częściowo w czynnie społecznym) uzupełnić braki lokalowe. Wybudowano ich, według ówczesnej propagandy, 1417. Prawdopodobnie tysięczną oddaną szkołą była SP nr 3 w Gostyniu.

Dzieło wielu rąk

Budowę szkoły rozpoczęto 01.09.1963 r. Rok później – 22 lipca 1964 r. dokonano wmurowania aktu erekcyjnego pod budowę szkoły. W dokumencie podkreślano rolę klasy robotniczej w czynnie społecznym, a także wspólne starania Komitetu Powiatowego PZPR, Prezydium Rady Narodowej, Wydziału Oświaty i Kultury, Powiatowego Komitetu Koordynacyjnego, Społecznego Funduszu Budowy Szkół, Powiatowego Komitetu Frontu Jedności Narodu oraz Kuratorium Okręgu Poznańskiego. Komitet Budowy Szkół Tysiąclecia w Gostyniu pod kierownictwem Henryka Andrzejewskiego przewodniczącego PMRN w Gostyniu podjął się wykonania w czynnie społecznym małej architektury. Dokumentację kosztorysowo – projektową wykonał ze-

spół architektów pod kierunkiem mgr inż. Rychlickiego z Biura Projektów *Miastoprojekt* z Poznania. Wykonawstwem robót zajmowało się Przedsiębiorstwo Budownictwa Rolniczego w Gostyniu, którego dyrektorem był mgr Stanisław Rogalka. Inwestorem z ramienia Prezydium PRN – Wydziału Oświaty i Kultury była Dyrekcja Budowy Osiedli Robotniczych w Poznaniu. Nadzór techniczny sprawował inż. Marian Bartkowiak, kierownikami robót byli: Stanisław Szymczak i Seweryn Fahner.

Szkolę ukończono, ale...

W dniu 2 września 1965r. nastąpiło rozpoczęcie roku szkolnego w nowym budynku. Mimo że dzieci rozpoczęły naukę i dokonano uroczystego otwarcia – budowa szkoły nie była jeszcze ukończona. Powodem opóźnienia były silne mrozy w zimie, w lecie natomiast – huragan. Ostatecznie prace rozpoczęte pierwszego października 1963 r. ukończono dopiero drugiego listopada 1966r. W dniu ukończenia prac powierzchnia użytkowa szkoły wynosiła 2807 m², budynek zajmował obszar 1467 m², a jego kubatura 13073 m³. W 1965 r. SP nr 3 posiadała 16 izb lekcyjnych, bibliotekę, gabinet lekarski, mieszkanie dla nauczycieli, stolówkę i salę gimnastyczną. Kierownikiem szkoły został mgr Kazimierz Dworecki. W szkole działały m.in. PCK, SKO, SFOS i SFBS oraz oczywiście Koło Przyjaciół Związku Radzieckiego. W 1965r. funkcjonowały również dwie drużyny zachowe, pięć drużyn młodszych harcerzy i jedna starsza. Funkcję szczerpewego pełnił pkm. K. Dworecki.

Przyuczenie rolnicze

W dniu 11.11.1965 r. przy Tysiąclacie w Gostyniu utworzono dwuletnią Szkołę Przysposobienia Rolniczego. Uczęszczali do niej przeważnie dziewczęta zdobywając praktykę rolniczą oraz podstawowe wiadomości na temat ziercica, gotowania i prac ręcznych. Kierownikiem szkoły był K. Dworecki. Szkoła funkcjonowała do 1968 r.

Cóż to był za pochod...

Pierwszy pochod pierwszomajowy, w którym brała udział SP nr 3, miał charakter szczegó-

nie uroczysty. Mniej niż zwykle było czerwonych szturmówek i hasel propagandowych: uczniowie gostyńskich szkół zaprezentowali Pochód Wieków. SP nr 3 przedstawiała czasy stanisławowskie. Na czele kroczył Stanisław August Poniatowski wraz z damami dworu. Przepiękne stroje królewskiej świty robiły duże wrażenie na przyglądających się gostyniakach. Nie zabrakło również działaczy Kuźnicy Kółłajowskiej, kosynierów i Kościuszki. Uczniowie SP nr 3 nieśli plansze przedstawiające mapy ziem zabranych Polsce w kolejnych trzech zaborach. Duże wrażenie, szczególnie wśród młodszej gawiedzi, czyniła atrapa siedemnastowiecznej armatki. Jakże skromnie dziś wyglądają obchody Dni Gostynia, gdzie cel przemarszu młodzieży szkolnej spod góry zamkowej do parku jest dla wielu zagadką.

Jakie imię? Jaki patron?

Pierwsze zakończenie roku szkolnego w gostyńskiej Tysiąclacie związane było z nadaniem imienia. Jeszcze we wrześniu 1966r. proponowano nadać szkole imię Powstańców Wielkopolskich. W marcu 1966r. rozważano propozycję Zofii Prywer nadania imienia Janusza Korczaka. Ostatecznie jednak w dniu 24 czerwca 1966r. patronem szkoły został Przemysław II. Dzień obchodów Święta Patrona ustalono na 11 czerwca. Na uroczystym apelu, który odbywał się wówczas przed głównym wejściem do szkoły od strony placu zabaw, I sekretarz KP PZPR Jan Ławniczak dokonał odsłonięcia tablicy pamiątkowej.

Prawie tysiąc uczniów w Tysiąclacie

Rok później szkołę opuścili pierwsi absolwenci. Już wówczas SP nr 3 była bardzo liczną placówką oświatową. Świadcetwa otrzymało 941 uczniów, w tym 69 absolwentów klas VIII a i VIII b. W tym okresie szkoła pokonała pierwsze trudności. Jednym z głównych problemów było zdyscyplinowanie uczniów. Kierownik zwracał uwagę, że do szkoły trafiły jednostki agresywne i niezdyscyplinowane. W sytuacji, gdy klasa liczyła niekiedy 40 uczniów, wśród których znajdowali się nawet o 5 lat „przeroniści”, bardzo trudno było pro-

wadzić lekcje. W rozwiązywaniu problemów z młodzieżą dużą rolę odgrywało harcerstwo. W 1967r. na bazie aktywnie działającego szczerpu Błękitna Trójka, SP nr 3 jako pierwsza w kraju została eksperymentalną szkołą harcerską.

Eksperyment Heliodora Muszyńskiego

W założeniach prawie cała kadra nauczycielska składać się miała z instruktorów harcerskich, a należeć do tej organizacji mieli wszyscy uczniowie. Kierownikiem naukowym eksperymentu zajmował się doc. dr Heliodor Muszyński – pracownik naukowy Zakładu Wychowania Społecznego UAM w Poznaniu. W tym okresie każda aktywność społeczna i pedagogiczna musiała być prowadzona na bazie istniejących organizacji. W ramach uspołeczniania dzieci i młodzieży utworzyły się sekcje harcerskie: reportersko – kronikarska (Zofia Prywe), radiofoniczna (Stanisław Czajka), dekoracyjna (Andrzej Pawlicki) i sportowa (Jerzy Bajer). Podjęto również współzawodnictwo w zakresie: prac uroczysto – sportowych (Stanisława Radajewska), higieny (Anna Jarus), makulatury (Maria Bulińska), estetyki wnętrza (Stefania Łaszowska). Opiekun eksperymentu doc. H. Muszyński często odwiedzał szkołę. W dniu 30.10.1968 r. odbyła się w gostyńskiej Tysiąclacie konferencja kierowników szkół eksperymentalnych. Gośćmi byli m.in. doc. H. Muszyński z żoną i pracownikami Zakładu Wychowania Społecznego, a także nauczyciele szkół eksperymentalnych z Gniezna, Leszna, Skalmierzyc i Poznania. Uczniowie zaprezentowali wystawę działalności samorządu, pokazową zbiórkę zachową dh Cierpiszewskiej oraz montaż słowno – muzyczny „Zawsze z Partią”. Tytuł „spektaklu” oddaje nastrój tamtej rzeczywistości.

Pierwsze lata działalności

W 1967 r. szkoła uzyskała radiowęzeł oraz harcówkę. W tym roku przeprowadzono także po raz pierwszy wybory do samorządu uczniowskiego. Brały w nich udział klasy VI – VIII oraz pracownicy szkoły. W kampanii wyborczej wykorzystywano radiowęzeł, gazetki i ulotki. Pierwszym przewodniczącym samorząd-

du SP nr 3 został Marek Zalewski. Kolejny rok przyniósł ważne wydarzenie w gostyńskiej Tysiąclacie. W dniu 13 lutego 1968 r. dokonano uroczystego odsłonięcia kącika patrona szkoły – Przemysława II. Wykonanie go zajęło sporo czasu. W jego centralnym punkcie znajdował się portret Przemysława II oraz kopia dokumentu lokacji Gostynia. Obok „na straży”, stały dwie halabardy oraz tarcza. Całość otoczona była kamiennym murem przypominającym średniowieczne ruiny. W uroczystościach odsłonięcia kącika wziął udział m.in. doc. H. Muszyński. Rok 1968 był również bardzo ważny dla harcerstwa. W dniu 16 marca odbyła się uroczystość nadania 44 drużynie tułtejszego szczerpu imienia Obronców Westerplatte. Na uroczystości z tej okazji przybył m.in. jeden z pięciu oficerów załogi Westerplatte dh kpt. Zdzisław Kręgielski.

Sztandar dla szkoły

Rok szkolny 1970/1971 rozpoczęto pod hasłem „Dobra nauka i zachowaniem zdobywania sztandar szkoły”. Między klasami zawiązała się rywalizacja o miano klasy sztandarowej. SP nr 3 jako pierwsza w Gostyniu przystąpiła do zdobywania sztandaru. Grono pedagogiczne i uczniowie włożyli wiele wysiłku, by szkoła osiągnęła jeszcze lepsze wyniki nauce i zachowaniu. Młodzież aktywnie włączyła się także w akcję zbierania funduszy na zakup sztandaru – dzięki sprzedaży makulatury, butelek i kasztanów zebrała 7500 zł. Pozostała część pieniędzy pochodziła od Komitetu Rodzicielskiego i zakładu opiekuńczego – Spółdzielczej Hurtowni Międzypowiatowej w Gostyniu. Uroczystość przekazania sztandaru odbyła się 1 czerwca 1971 roku. Jego wręczenia dokonał przewodniczący Komitetu Rodzicielskiego Marian Baran. Kierownik szkoły Kazimierz Dworecki przekazał sztandar społeczności szkolnej. W pierwszym poczie sztandarowym stali: Lidia Pakosz, Wanda Szląg (dziś nauczycielka w tej szkole) i Marek Borowicz. Młodzież złożyła ślubowanie na wierność sztandarowi kończąc je słowami: „Przyrzekamy miasto Gostyń i Ziemię Gostyńską uczynić piękniejszą”.